

Linköpings kommun

kommun@linkoping.se

barnochungdomsnamnden@linkoping.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Ekholmsskolan
i Linköpings kommun

Tillsyn i Ekholmsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Linköpings kommun under hösten 2016. Ekholmsskolan besöktes av Skolinspektionen den 13 och 14 september 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Av nationell statistik för våren 2016 framgår att 75,7 procent av eleverna i årskurs 9 uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Motsvarande andel för riket var 74,2 procent. Andelen elever behöriga till yrkesprogram var 79,7 procent, att jämföra med rikets 83,1 procent. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 var på skolan 228,6 poäng, jämfört med rikets 224,1 poäng.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-02-13
Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn i Ekholmsskolan visar att rektorn behöver se till att alla elever tillförsäkras en stimulerande studiemiljö, oavsett klass och ämne. Av tillsynen framgår att det varierar mellan olika klasser och ämnen om eleverna har studiero eller inte. Skolinspektionen vill i sammanhanget betona att inspektörerna i tillsynen även observerade exempel på lektioner med god studiero och en stimulerande lärandemiljö.

Tillsynen visar vidare att det finns brister i skolans arbete med att motverka kränkande behandling av elever. Det förekommer att personal och rektorn inte anmäler uppgifter om upplevd kränkande behandling till rektorn respektive huvudmannen. Huvudman-

2016-11-11

3 (10)

Dnr 43-2016:503

nen och rektorn behöver säkerställa att personal alltid skyndsamt anmäler till rektorn vid kännedom om upplevda kränkningar och att det är den utsatta elevens perspektiv som är gällande. Rektorn ska vidare vid kännedom om upplevd kränkande behandling skyndsamt anmäla uppgifterna till huvudmannen. Att så sker är en förutsättning för att huvudmannen ska kunna fullgöra sin skyldighet att se till att omständigheterna kring uppgivna kränkningar skyndsamt utreds och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt skollagen ska det vidare i skolors plan mot kränkande behandling finnas en redogörelse för hur föregående läsårs planerade utvecklingsåtgärder har genomförts. Skolinspektionen kan konstatera att Ekholmsskolans plan mot kränkande behandling saknar en sådan redogörelse. Samma brist har påtalats vid tidigare tillsyn av Ekholmsskolan och Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att bristen återigen föreligger.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast den 13 februari 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Linköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

2016-11-11

4 (10)

Dnr 43-2016:503

- Huvudmannen och rektorn ska se till att eleverna i alla ämnen och klasser tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.
- Huvudmannen och rektorn ska se till att uppgifter om upplevd kränkande behandling alltid anmäls till rektor och huvudman.
- Huvudmannen och rektorn ska se till att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för hur föregående läsårs planerade utvecklingsåtgärder har genomförts.

Motivering till bedömning av brist

Studiero

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Ekholmsskolan inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Av utredningen framgår att det på skolan varierar mellan klasser och ämnen huruvida eleverna har studiero.

Detta strider mot skollagen, som stadgar att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, sid. 319) betonas vikten av en trygg och stimulerande lärandemiljö för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Bland de av Skolinspektionen besökta lektionerna observerades exempel på bristande studiero och stimulans för eleverna. En av de fyra observerade lektionerna präglades av ett lågt arbetstempo och litet fokus på skoluppgifterna. Elever ägnade sig i stor utsträckning åt att prata om annat än skolarbetet samt åt att till exempel välja musik eller spela spel i sina mobiltelefoner. Dessa aktiviteter skedde delvis under tiden som elever väntade på att få hjälp av läraren, vilket flera elever gjorde under längre perioder under lektionen. Flera elever använde då sina mobiltelefoner till annat än undervisningen. När elever var passiva och oengagerade under lektionen uppmärksammades inte detta av läraren. Elevernas användande av mobiltelefoner uppmärksammades endast i enstaka fall av läraren.

Av elevintervjuerna framgår att det varierar huruvida det är lugnt eller stökigt på lektionerna. Vissa klasser är stökigare än andra beroende på ämne och lärare, uppger elever. Om eleverna får välja vem de ska sitta bredvid eller inte har betydelse för om det blir stökigt under lektionerna. Elever beskriver att det finns ordningsregler gällande mobiltelefoner men att dessa inte följs.

Intervjuade lärare uppger att det varierar huruvida ordningsreglerna gällande mobiltelefoner följs. Vissa lärare vill vara snälla mot eleverna och då börjar eleverna "bete sig", enligt lärare. Elevernas placering i klassrummet tas också upp som en viktig faktor för studieron.

Rektorn och biträdande rektor uppger följande i intervju samt i svar på Skolinspektionens protokoll från tillsynsbesöket. Olika lärare har olika förhållningssätt till elevernas användning av mobiltelefoner under lektionstid. Rektorn uppger att huvudregeln är att mobiltelefoner ska samlas in men att de kan användas i skolarbetet och att den enskilde läraren avgör detta. Biträdande rektor uppger att skolan behöver skapa en

2016-11-11

5 (10)

Dnr 43-2016:503

stödorganisation för att stötta lärarna i arbetet kring till exempel mobiltelefoner. Rektorn uppger vidare att det kan vara svårt att få all personal att leva upp till gemensamma regler och styrdokument.

I Skolinspektionens elevenkät från hösten 2015 får skolan låga värden inom området studiero. På påståendet Jag har studiero på lektionerna har 15 procent av deltagande elever svarat "stämmer inte alls" och 25 procent svarat "stämmer ganska dåligt".

Sammantaget visar utredningen att det finns klasser och ämnen på Ekholmsskolan där studieron brister. Skolinspektionen bedömer därmed att alla elever på Ekholmsskolan inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skyldighet att anmäla kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Det förekommer att personal och rektor inte anmäler uppgifter om upplevd kränkande behandling till rektorn respektive huvudmannen.

Detta strider mot skollagen, som anger att en lärare, forskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla händelsen till huvudmannen. Anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där elever anser sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av en händelses allvar innan den anmäls till rektorn eller huvudmannen (SKOLFS 2012:10, Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, s. 29). Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. Rektorns anmälningsskyldighet är direkt kopplad till huvudmannens lagstadgade skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna, varför anmälan till rektor respektive huvudman måste göras skyndsamt. Ett förfarande med anmälningar till huvudmannen månadsvis innebär att det dröjer alltför lång tid innan huvudmannen får information och kan agera.

I intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn och biträdande rektor framkommer att personal gör en bedömning av en upplevd kränkings allvar och grad innan uppgifterna eventuellt anmäls till rektorn. Av intervjuerna med elevhälso-representanter framkommer vidare att det görs en bedömning av huruvida upplevda kränkningar ska anmälas till huvudmannen. Enligt rektorn skickas en sammanställning av uppgifter om kränkande behandling till områdeschefen en gång i månaden. Allvarliga kränkningar dokumenteras, utreds och rapporteras till områdeschefen. Rektorn uppger vidare att han har delegation att utreda och åtgärda kränkningar. Detta arbete påbörjas direkt när skolan fått kännedom om kränkning eller mobbning. Det av skolan använda begreppet "icke önskvärt beteende" kan enligt rektorn gälla till exempel att någon har sagt något kränkande till en elev vid ett tillfälle. Kuratorn och biträdande rektor gör en sällning av vad som anses vara icke önskvärt beteende respektive kränkning, enligt rektorn och biträdande rektor.

Enligt skolans blanketter "Rapport om kränkning" och "Rapport om mobbningsärenden" ska ärenden gällande kränkning och mobbning dokumenteras i respektive blankett till dess ärendet är avslutat. I blanketterna ska mentor (vid kränkning) och trygghetsteam (vid mobbningsärende) datera och signera när de till exempel har tagit

2016-11-11

6 (10)

Dnr 43-2016:503

kontakt med berörda elever och med deras hem. Ifylld blankett ska lämnas till kurator som informerar rektor och områdeschef. Även av skolans plan mot kränkande behandling framgår att rutinen vid incidenter av kränkande behandling är att utredning sker av mentor eller trygghetsteamet samt att rektorn och områdeschefen informeras om resultatet av denna. Enligt rutinen för om en elev upplever sig kränkt av en vuxen, ska rektorn om hen får kännedom om att "en allvarlig kränkning" har skett, kontakta skolområdeschefen för vidare utredning.

Skolinspektionen bedömer utifrån vad som framkommit i tillsynen att den lagstadgade anmälningsskyldigheten till rektor och huvudman inte efterlevs på skolenheten. Huvudmannen och rektorn behöver säkerställa att personal alltid skyndsamt anmäler till rektorn vid kännedom om upplevd kränkande behandling och att det är den utsatta elevens perspektiv som är gällande. Rektor ska vidare vid kännedom om upplevd kränkande behandling skyndsamt anmäla uppgifterna till huvudmannen.

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte lever upp till författningarnas krav, då den saknar en redogörelse för hur föregående läsårs planerade utvecklingsåtgärder har genomförts.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens plan mot kränkande behandling avseende läsåret 2016/17. I planen saknas en redogörelse för hur föregående läsårs planerade utvecklingsåtgärder har genomförts. Samma brist avseende planen mot kränkande behandling uppmärksammades vid Skolinspektionens tillsyn av skolenheten år 2012. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att samma brist nu återigen kan konstateras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Ekholmsskolan i Linköpings kommun inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Linköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

2016-11-11

7 (10)

Dnr 43-2016:503

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

2016-11-11

8 (10)

Dnr 43-2016:503

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Sundkvist
Avdelningschef

Kajsa Risto
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Ekholmsskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2016-11-11

10 (10)

Dnr 43-2016:503

Fakta om Ekholmsskolan

På Ekholmsskolans grundskola går för närvarande drygt 300 elever i årskurserna 7 till 9 inklusive förberedelseklass. Skolan har profilklasser inom fotboll samt inom naturorienterande ämnen och matematik. Skolan har särskilda undervisningsgrupper för elever med rörelsehinder och elever med autismspektrumtillstånd. Ekholmsskolan är belägen i den södra delen av Linköpings tätort och tillhör kommunens södra skolområde. Skolinspektionen har under våren 2016 genomfört tillsyn av Ekholmsskolans grundsärskola (dnr 2015:8984) inom ramen för den regelbundna tillsynen av Linköpings kommun.